

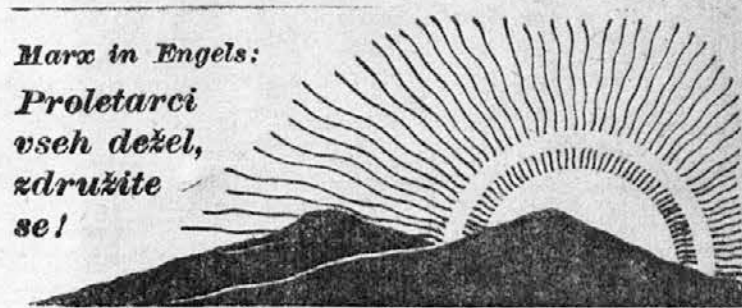
PROLETARSKI PRAPOR

"Društvo knjižničarjev"
Ljubljana

Izhaja vsako sredo in soboto. — Uredništvo in uprava lista je v Ljubljani, Krekov trg št. 10. — "RDEČI PRAPOR" velja v Jugoslaviji mesečno 8 K; v zasedenem ozemlju (Primorju) četrtletno 9 lir, v Nemški Avstriji, Češkoslovaški, Madžarski in Nemški četrtletno 36 Jgl. K; v Ameriki polletno 1 dolar. — Oglasi se računajo enostopno za milimeter po 1 K.

Marx in Engels:

Proletarci
vseh dežel,
združite
se!

GLASILO KOMUNISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Resnica o Rusiji.

Vloga delavskih strokovnih organizacij. — Gospodarski položaj. — Prehrana. Razporejenost kmetov.

I.

V Berlinu se mudijo trije delegati ruskega Centralnega Delavskega Strokovnega Sovjeta, ki so odpotovali v zapadno Evropo, da proučijo položaj delavskih strokovnih organizacij v Evropi in ravnotako, da obvestijo svoje sodruge na zapadu o položaju strokovnih organizacij v Rusiji. Odposlanstvo vodi sodrug Lozovski, ud predstavnika ruskega Centralnega Strokovnega Sovjeta, ki se je razgovorjal s sodelavcem berlinske »Rote Fahne« in je na vprašanje, kakšna je vloga strokovnih organizacij v sovjetski Rusiji, odgovoril: »Četudi postoji strokovno gibanje od početka kapitalizma v Rusiji, so strokovne organizacije stvarno nastale šele v revoluciji l. 1905. Kot gibanje množic se pojavljajo šele l. 1907. Od takrat se zelo širijo. Že junija 1917. je bilo v strokovnih organizacijah pol milijon članov, januarja 1918. dva in pol milijona, sedaj je v Rusiji pet milijonov delavcev organiziranih v strokovnih organizacijah... Vloga strokovnih organizacij se je spremenila po oktoberski revoluciji, niso več bojovne organizacije proti meščanstvu in kapitalu, ker ti niso več na vladi. Država je sedaj delavska kmečka. Naloga strokovnih organizacij je sedaj, izpolniti druge, ne manj važne stvari; **one določajo tarife in dne in plače, narodni komisariat ima samo pravico da jih potrdi.** Važno vlogo igrajo strokovne organizacije v upravi in vodstvu proizvodnje, v vsaki panogi javnega življenja v Rusiji igrajo strokovne organizacije važno vlogo.

Na vprašanje, kakšen je gospodarski položaj in kakšni so izgledi za nastopajočo zimo, je odgovoril sodrug Lozovski, da se je gospodarski položaj Rusije brezdvomno izboljšal in da so vse trditve meščanskega časopisja, da bo zima prinesla konec sovjetski Rusiji, enostavna neumnost. Za to zimo so veliko bolj preskrbljeni kakor za prošlo. Odkar so zavzeli Baku, so prepeljali v Rusijo sto milijonov pudov nafte. Prošle zime niso imeli niti enega puda nafte, sedaj pa nekatere železnice kurijo nafto, kakor tudi električne tovarne.

Žetev je srednja. Toda važnost prehrane v Rusiji ne leži v količini, ampak v vprašanju prometa, ki je tega leta mnogo boljši, v kolikor ni zaradi vojske otežkočen. Nabava več 1000 lokomotiv je že izvršena.

Po zavzetju Turkestana se je posrečilo, da so prepeljali v Rusijo 10 milijonov pudov bombaža. Tvorilnice tekstilne so zopet pričele z delom. Obnovitev drugih panog gospodarstva zavisi od odnosa z zahodno Evropo. V Rusiji silno primanjkuje železnih

in jeklenih izdelkov, vsakovrstnih strojev, posebno poledeljskih. Industrijske države, posebno Nemčija so zainteresirane v tem vprašanju. Trgovski odnosi z Rusijo bodo sedaj čisto drugačni, ker Rusija ni več množica posameznih trgovcev, komislonarjev in špekulantov, temveč je en sam veliki trgovec in kupec, ki naroča na milijarde. Predvsem pride tu v poštev Nemčija, ker je Rusija najboljši trg za izdelke nemške industrije.

II.

O člankih nemškega centraša Ditmana je rekel Lozovski, da že nekatera mesta v njegovih člankih kažejo, da niso objektivni, temveč da hoče položaj v Rusiji naslikati kolikor mogoče bolj črn. Ditman pravi, da šteje ruska komunistična stranka 600 tisoč članov, od katerih 72 tisoč članov dela v tovarnah in nad 300 tisoč jih je v vojski. Meščansko časopisje trdi, da komunisti gonijo druge v rdečo armado, toda dejstvo, da se nad 50 procentov strankinih članov nahaja v vojski dosti jasno dokazuje, da so komunisti dosegli rdečo armado. Namesto, da bi Ditman to pripisoval komunistom v zaslugi, jih s tem črni. Tudi Ditmannovi članki o gospodarstvu v Rusiji so te vrste. Noben komunist ne skriva, da je položaj Rusije težak, česar se poslužuje meščanstvo in za njo Ditman, češ, da ni bilo treba delavske revolucije. Toda vsaki revolucionar, vsaki razredno zaveden delavec ve, da se ima zahvaliti za to, da še ni izumrl ruski proletarijat, edino le diktatorij proletarijata.

O kmetih je rekel, da jih hoče meščanstvo pridobiti za svoje namene, toda kmetje so z oktobersko revolucijo edino le pridobili. Bogataš kmet je vsekakor daleč od komunizma. Toda ne ve vsaki, ki piše o Rusiji, da je ravno ta kmet, ki je hladnokrvni proti komunizmu, največji sovražnik kontrarevolucije, ker mora izbirati samo med dvema: ali sovjetsko oblast ali pa povrnitev starega režima. **Zemljo mu je dala revolucija.**

To osnovno protislovje o položaju ruskega kmeta ima svoje pozitivne in negativne strani. Negativna stran je ta, da bogataši kmetje hočejo obdelovati zemljo individualno in hočejo obdržati svojo privatno lastnino. Toda z druge strani more drobn posestnik obdržati svojo posest le s pomočjo sovjetske vlade. Toda sovjetska vlada teži za tem, da odpravi privatno lastnino proizvodnih sredstev.

Koliko časa bo to trajalo, je odvisno od razvoja dogodkov v zahodni Evropi. Ruski kmetje so toliko pridobili z boljševiško revolucijo, da vedo, da jih edina ta vlada more zadovoljiti.

R. N.

Komunistični pokret na Čehoslovaškem.

II.

Toda proces razkroja se tudi v čehoslovaški stranki završuje in bliža svojemu koncu. Ta proces se nahaja približno v istem stadiju, v katerem se je nahajala naša socialna demokracija v januarju letošnjega leta, ko si je ljubljanska krajevna organizacija na svojem obnem zboru izvolila komunističen odbor. V petek 30. julija t. l. je zborovalo 232 zaupnikov tovarov in delavnic, 102 politična zaupnika Velike Prage in nekoliko posameznih političnih in strokovnih organizacij. Ta skupščina je odobrila soglasno dosedanje poslovanje izvrševalnega odbora marksistične leve in sprejela resolucijo z naslednjimi zahtevami:

1. Proglašujejo svoje prepričanje, da se gospodarski razvrat, ki ga je povzročila svetovna vojna v vsej Evropi, ne da drugače odpraviti, kakor z odpravo sistema osebne lastnine.

2. Zahtevajo takojšnjo socializacijo vseh veleposestev, veleobratov, bank in vojnih dobikov brez vsake odškodnine, da bodo ti služili celokupnosti in ne posameznim osebam.

3. Zahteva, da se takoj uvede diktatorsko nadzorstvo nad vsem razkošjem in da se takoj proglasi obveznost dela za vse.

4. Zborovalci so si svesti, da se teh ciljev ne da doseči v koaliciji z buržoazijo. Koalicija je do sedaj dokazala zadosti svojo brezmočnost s tem, da teh delavskih zahtev ni mogla izpolniti.

5. Priznavajo akcijski odbor Velike Prage za svoje zastopstvo in mu poverjuje vse delo do kongresa socialno-demokratske stranke. 6. Pozdravljajo najsrčnejše rusko revolucijo. Pozivljajo delavstvo škodovih tovarov in drugih zavodov, da ne izdeluje in odpošilja municije za zatiranje sovjetske Rusije.

7. Izražajo simpatije melniškimi poljedelskim delavcem v njihovem boju in protestirajo proti zapiranju njegovih zaupnikov.

Boj se torej bliža svoji končni fazi. V socialno patrijotičnem »Pravo Lidu« na eni strani in v komunističnem »Socialnem Demokratu« čitamo ostre polemike članke in govore. Na socialno patrijotični strani nastopajo: Tusar, sedanjí ministrski predsednik, dr. Meissner in Bechyně, na komunistični: Sklálák (duša vsega čehoslovaškega komunističnega pokreta), Šmeral, Macek (največji sedanji češki pesnik), Vaclav Houser, Chorvat in še cela vrsta drugih najboljših čeških inteligentov. Delavstvo po provinci je skoro celotno na strani komunistov, pa tudi v Pragi sami, kakor sledi iz zgorajšnjega poročila, ima komunizem že silno močno bazo. O zmagi nam torej ni treba več dvomiti.

Čehoslovaškemu proletarijatu želimo dober uspeh!

D. G.

P. Sr. Dogodki na Češkem se razvijajo naglo. Vsled notranje krize v stranki so bili »socij.« ministri prisiljeni demisionirati. Obratni delavski svet je vzel v svoje roke tiskarno in list »Pravo Lidu« ter izgnal socialpatrijotične redakteure kot reakcijo na sklep parlamentarnega kluba, da se komunisti (večina) izključijo iz stranke. Po Češkem, Moravskem in Slovaškem mase vsepovsod vstajajo za komunizem proti »social-demokratu«. Tako vsepovsod agenti kapitalizma — socialpatrijoti — podpirajo reakcijo v boju proti komunizmu.

Iz sovjetske Rusije.

Moskva 13. IX. 12. septembra se je vršila tretja svečana promocija proletarskih študentov na moskovski akademiji.

Moskva 17. IX. Vseruska konferenca za izobrazbo izven šole se sestane 1. novembra.

Moskva 17. IX. 20. septembra otvori v Moskvi centralni komitet ruskih strokovnih zvez prvo visoko šolo sindikatov. Program nove visoke šole obsega vse ekonomične in tehnične stroke katere so v stiku z strokovnimi organizacijami. Med drugim z statistiko, organizacijo produkcije, vprašanjem pristojbin, zgodovino strokovnega gibanja, strokovna naobrazba, strokovna organizacija in stranka itd. Slušatelji nove visoke šole bodo od gubernskih krajevnih komitav vseh strokovnih organizacij odposlani delegati. Slušatelji strokovne visoke šole v Moskvi dobijo brezplačno oskrbo in plačilo za obiskovanje kursov.

Ljudska blaginja v sovjetski Rusiji.

Moskva 17. IX. V večih mestih gubernije Harkow so se predražile hiše, preje last buržoazije, v zavode namenjeve odpadku delavcev, in so se opremile v ta namen z vsem udobnostmi. Nahajajo se krasne jedilnice, spalnice, bralne igralne in sprejemne sobe, kakor tudi udobna kopališča. Število takih zavodov se v zadnjem času rapidno dviga.

Moskva 18. IX. »Pravda« poroča: Približno 12 vrst od mesta Witelsk se je otvoril sanatorij za tuberkulozne delavce. Sanatorij leži na zdravem, suhem kraju sredi iglastih gozdov. Oskrbo izvršuje večjo osebje, vsi zdravniki so specialisti. V sanatoriju se prirejajo koncerti, predavanja in gledališke igre. Razentega se nahaja tam klub, knjižnica, telovadnica in dvorane za higiensna dela.

Moskva 18. IX. Petrogradska zveza proletarskih pesnikov je otvorila vserusko konferenco na katero je dospelo mnogo najpomembnejših proletarskih pesnikov v Petrograd. Konferenca je objavila oris statuta vseruske zveze proletarskih pisateljev, po katerem ni zveza samo produktivno strokovna ampak tudi politična organizacija.

Zveza se bo roka v roki z komunistično stranko borila za dosledno udeležitev komunističnega programa in organizirala politično vse proletarske pisatelje. Konferenca je sklenila izdajati v Petrogradu v obliki časopisa osrednje glasilo zveze vseh proletarskih pisateljev sovjetske Rusije.

Kongres sovjetskih delavcev v Moskvi. Moskva 23. sept. Danes se je otvoril kongres sovjetskih delavcev.

Moskva, 26. septembra. Rusko frontno poročilo javlja, da se je na Krimu razvila divja bitka 20 vrst zapadno od Mariampola.

Varšava, 27. septembra. Mirovna pogajanja v Rigi se razvijajo jako ugodno. Po zadnji plenarni seji je izjavil predsednik poljske delegacije zastopnikom časopisja, da bo v kratkem sklenjen mir z Rusijo.

Moskva. Frontno poročilo od 26. t. m.: Pri Grodnu so se naše čete po dolgotrajnih in trdovratnih bojih umaknile na desni breg Njemena. Zasedli smo Volkovijsk in veliko krajev deset vrst zapadno od mesta. Pri Kobrinu boji z menjajočim uspehom. Pri Proskurouwu se bijejo luti boji za mesto. Na Krimu divja bitka 20 vrst zapadno od Marinopola.

Vilna, 27. septemb. Litvanska brzojavna agentura poroča, da so Poljaki zasedli Ajjski vzhodno od Oranyja.

Kultura v sovjetski Rusiji.

Iz Moskve poročajo: Prvi agronomni vlak je pričel svoje potovanje, je opremljen z malim muzejem, biblioteko, ki vsebuje posebno knjige agrikulturne vsebine. Med bivanjem v posameznih krajih se bodo obdržala predavanja, konference itd. za kmetstvo prebivalstvo.

Berlin 26. sept. (izvirno). Prošli terek je Komunistična Stranka Nemčije priredila veličanstveno demonstracijo v Berlinu. Okolo 40.000 delavcev z rdečimi zastavami in nadpisi se je zbralo v Lustgartenu, kjer se je vršilo zborovanje. Protestiralo se je proti škandaloznemu sodniškemu postopanju v Moabitu, kjer hočejo 23 nedolžnih delavcev obsoditi. Zahtevalo se je ustanovitev političnih delavskih sovetov. Demonstranti so korakali potem pred redakcijo socialpatrijotov »Vorwärts« in centraša »Freiheit«, kjer so dali duška svojim protestom proti kontrarevolucionarnemu pisanju teh listov. Manifestacija se je završila brez incidenta.

New-York, 21. sept. Pri delnih volitvah v legislaturo so siljano zmagali socialisti proti združeni listi nasprotnikov.

Poboji med nacionalisti na Koroškem.

Čim bližje prihaja dan plebiscita tem bolj besnijo nacional-šovinisti na Koroškem. Ustanovile so se takozvane prügelande, ki vrše teror nad prebivalstvom.

Drugi kongres Komunistične Internacionale.

Tretja seja.

Na dnevnem redu tretje seje je nacionalno in kolonijalno vprašanje. Sodrugi Lenin ima referat in utemeljuje od komisije izdelano resolucijo.

Sodrugi Lenin poroča, da se je v komisiji razpravljalo, če mora Komunistična Internacionala podpirati meščansko-demokratsko gibanje v zaostalih deželah. Komisija je prišla do sklepa, da je pravilnejše govoriti ne o meščansko-demokratskem, temveč o nacionalno-revolucionarnem gibanju. Glavni nosilec tega gibanja so kmetje. Komunistična Stranka pa ne more doseči nobenih uspehov, če ne podpira kmetov. Tu nastane vprašanje: katera razlika je potemtakem med komunisti in reformisti? Tudi reformisti podpirajo meščansko-demokratsko gibanje v kolonijah, vendar so v resnici nasprotniki vsakega revolucionarnega gibanja.

Sodrugi preide nato k vprašanju kmečkih sovetov. Skušnje v Rusiji, nadalje v Turkestanu in v drugih mohamedanskih re-

publikah kažejo, da imajo sovjetska gibanja lahko uspeh ne samo v proletarskih deželah, temveč tudi v deželah, v katerih vladajo še predkapitalistični odnosi. Sicer bo organizacija sovetov naletela v teh deželah na velike težkoče, vendar je brezpogojno mogoče tudi v teh deželah vzbuditi samostojno revolucionarno gibanje. Sovjetska ideja je enostavna in lahko razumljiva ne samo za proletarijat, ampak tudi za široke, neproletarske množice.

Jako živahno diskusijo je izzvalo v komisiji vprašanje, če morajo dežele s predkapitalističnimi produkcijskimi razmerami še preživeti najprej dobo kapitalizma ali pa, če morajo priti naravnost h komunizmu. Sodrugi Lenin je mnenja, da, če bo zmogoviti proletarijat, ki drži v rokah oblast v najrazvitejših industrijskih deželah, prišel z vsemi sredstvi svojih organiziranih držav Vzhodu na pomoč, bodo mogle zaostale dežele obiti kapitalistični štadij in priti naravnost h komunizmu. Komunistične stranke imajo sedaj dolžnost takoj začeti s sovjetskim delom v zaostalih deželah.

Jako živahno so se razvila komisijska posvetovanja tudi o vprašanju odnosa dr avmater napram revolucionarnemu gibanju v

kolonijah. Sodrugi Lenin pravi, da delavci kapitalističnih dežel, ki odklanjajo podpirati gibanje v kolonijah, izdajajo revolucijo; v tem izrodu socialpatrijotizma tiči velika nevarnost za revolucijo, proti kateremu se je treba boriti najodločnejše.

V diskusiji govori najprej zastopnik perzijske Komunistične Stranke, sodrugi Saltun-Sade. On opominja na izkušnje ruskega proletarijata v Kirgiziji, Turkestanu in v drugih kapitalistično nerazvitih pokrajinah. Dokazali so, da se da sovjetska oblast ustvariti tudi tam, kjer ni nobenega industrijskega proletarijata. V toliko prej to velja za Perzijo, Egipt in Indijo, kjer se nahajajo vse vrste socialnih diferenciacij in so zastopane vse politične smeri. Sodrugi Saltun-Sade naglašja, da bo socialna revolucija v Indiji in v Perziji našla dobra tla; angleški trgovski kapital je skrbel za ustvaritev proletarijata in polproletarijata. Dežele vzhoda sedaj preživljajo dobo prvega kapitalističnega kupičenja, ki stoji v zvezi z dobo splošnega siromašenja. Dočim morajo kmetje plačevati visoke davke in živé v globoki revščini, se vsako leto izvažajo milijoni in milijoni vrednosti iz azijskih ko-

lonij. Med vladajočimi razredi ni nobene edinstnosti, njihovi interesi so odvisni deloma od svetovnega kapitala, deloma od domačih tržišč in kapitala. Vse te okoliščine olajšavajo revolucijo na Vzhodu in v Perziji, kjer je že l. 1905. prišlo do kmečkih deputatskih sovetov. Komunistična Internacionala mora priti sedaj delavnim množicam orijenta na pomoč, da jim olajša proces socialne revolucije. Izkušnja nacionalno-demokratskega gibanja na Vzhodu je pokazala, da se mora podpora delavnih množic vršiti potom komunističnih strank, ne pa s pomočjo političnih organizacij malomeščanskega značaja.

Sodrugi La u poroča o položaju na Kitajskem. Versailleska konferenca ni dala Kitajski ničesar pozitivnega, nasprotno: ona je sankcionirala rop, ki ga je Japonska izvršila na treh kitajskih pokrajinah. Kitajske množice so na to odgovorile z bojkotom japonskih produktov. Socialistična stranka pridobiva vedno več vpliva; v Schanghaju izhaja kot glasilo te stranke tednik, ki je jako razširjen na celim Kitajskem. Ta socialistična stranka stoji v stalnih zvezah z rusko sovjetsko republiko, ona poziva množice na boj proti

kitajski in proti svetovni buržoaziji. Kitajska industrija je uničena, proletarijat živi v najžalostnejših razmerah. Na deželi kupujejo bogati posestniki nova posestva. Upravni sistem na Kitajskem se mora imenovati diktatura vojaške birokracije, v upravnih in finančnih zadevah vlada nered in samovoljnost.

Delegat korojske Komunistične Stranke, sodrugi P a, slika že 17 mesecev trajajoči boj korojskih revolucionarjev proti Japonski. Japonska je po okupaciji zvišala davke za 300 do 350 odstotkov in je s tem spravila proti sebi tudi srednje sloje prebivalstva. Japonci ne dovoljujejo, da bi se v Koreji gradile tovarne. Delavne množice Koreje se že razumele, da jim b. j. ki bi se vršil samo na nacionalnih tleh, ne bi mogel prinesiti osvoboditve, zato se ne upirajo samo proti japonskemu jarmu, temveč tudi proti svojim lastnim veleposestnikom. Prejšnje politične stranke, zjedineni nacionalni blok in zveza teroristov, so upale odrešiti korojsko ljudstvo po Wilsonovih formulah, sedaj pa so izgubile vsak upliv, medtem ko je Komunistična Stranka poglala globoke korenine med množicami.

(Dalje.)

Proti nasilju.

Cenjeni sodrugi!

Četrta seja plenuma Centralnega Sindikalnega Veča v Jugoslaviji, 6. zasedanje z dne 15., 16. in 17. septembra 1920 je med drugim razpravljala o vprašanju vladnega projekta uredbe »o delu in redu«. O vprašanju se je vsestransko razpravljalo in se je prišlo do naziranja, da je nameravana naredba izvanredna reakcijska mera, ki ima za cilj stavljenje delavskih strokovnih organizacij in gibanj sploh izven zakona ter proglašanje njih akcij nepostavnim!

Poleg gaženja pozitivnih zakonov, kakor n. pr. zakona o zborovanju in združevanju, zakona o delu, je ta uredba proti vsemu zakonom o državljski svobodi, v kolikor se nanaša na delavce kot državljane, prihaja v protislovje celo s samo srbijsko ustavo.

»Parlament«, ki ga ni izvolilo ljudstvo, »razpravlja« danes o tem, da se vladi da pravico, da sama uveljavi to uredbo in da jo izpopolni s sredstvi, ki jih ona sama smatra primernim. Iz letošnjega načrta te uredbe, ki bo morda dobila kak liberajnejsi popravek, se je videlo, da so delavske stavke kot take sploh zabranjene.

Delavci ne smejo ustaviti dela v obratu vsled predloženih in eventualno po delodajalcu odbitih zahtev...

Dolžni so torej, ako niso zadovoljni z odklonitvijo, predložiti svoje zahteve pred nekaj »Sud Dobrih Ljudi«. To raziščišče more rešiti spor tudi v korist delavcev. Delodajalec pa niti tedaj ni obvezan izpolniti zahteve, delavci pa tudi v tem slučaju ne smejo stopiti v stavko.

Šele tedaj, kadar preroma spor nekoliko takih in sličnih procedur, je delavcem dopuščeno, da po eden, ali pa samo nekoliko njih, — odpovedo delo in po preteku zakonitega odpovednega roka istotako po eden ali nekoliko njih zapustijo delo in podjetje...

To postopanje zapuščanja dela bi umljivo trajalo toliko časa, kolikšno je število delavcev v dotičnem podjetju. Po tem načinu bi v velikih obratih sploh nikdar ne moglo priti do ustavljenja dela, ker bi to izstopanje delavcev moralo zelo dolgo trajati, delodajalec pa bi bil v stanju, da nadomesti odšle delavce z novimi, ki so bolj gladni.

Če bi vkljub uredbi o delu in redu nastopila stavka, pravi ta uredba, se bo kaznovalo kolovodje z ječo, vdeležence pa z večmesečnim zaporom.

Plenum 6. sindikalne seje stoji na stališču, da te uredbe ni inspirirala nikakšna potreba, niti stvarni, pridobitno-gospodarski interesi. Nasprotno; zdrav gospodarski interes je v tem, da se da delavstvu čim največja svoboda strokovne akcije in popolnega socialno-političnega varstva pred izkoriščanjem, brezposelnostjo, zavarovanje zoper nezgode, za slučaj bolezni itd.

Vladajoča kapitalistično-politična buržoazija, ki je povsem nesposobna, da reši velik problem delavskega vprašanja, se poslužuje najreakcijsarnejših sredstev, da onemogoči delavske stavke.

Problem, kojega rešenje je možno v gotovi dobi z vzpostavljeno delavsko kontrolo nad dobičkanosnim odstotkom proizvodnje, hoče buržoazija rešiti na ta način, da proglasa, da ta problem niti ne obstoji. In da bi res tako izgledalo, se vladi zdi nujno zavdati delavske stavke, to je, onemogočiti strokovne organizacije s tem, da jim zabranjuje njihove glavne funkcije.

Plenum C. R. S. V. je sklenil, da tem potom takoj pozove vse pokrajinske strokovne svete, vse krajevne delavske strokovne svete, vse strokovne centrale in organizacije v Jugoslaviji, da v dneh od 23. do 30. tega meseca skličejo javna zborovanja, v vsakem kraju po enega ali dva, in da na vseh zborovanjih (shodih) protestirajo proti nameri in eventualnemu uveljavljanju te uredbe o delu in redu.

V večjih mestih, kjerkoli je to možno, naj se po shodih izvede tudi manifestacija po ulicah.

Nujno je na ta način kritizirati uredbo in obrazložiti upravičenost delavskih stavk z draginjjo.

Izid teh zborovanj naj se takoj brzojavno javi C. R. S. V., Nemanjina ulica br. 42., in sicer: število zborovanj, manifestacij, vdeležencev, poročevalcev itd.

Pozivljamo vas, sodrugi, da tudi v tem usodnem času za naše delavske strokovne organizacije vsi vršite svojo proletarsko dolžnost. Sedaj ne sme biti omahovanja, ker čas ne čaka, kapitalistični sovražnik pa ne spi!

Ti shodi so že danes, ko vam to pišemo, potrebni, da se jih izvede. Čakati pa se je moralo na sklep plenuma, ki je bil včeraj storjen. Zato je treba, da se čimprej vršijo zborovanja, neglede na zgoraj določeni čas, ki je vzet v ozir samo za tiste organizacije, kjer so potrebne predpriprave.

Beograd, 17. septembra 1920.

Izvrševalni odbor
Osred. Delavskega Strokovnega Sveta.

Strokovni pregled. Kongres ujedinenja kovinarjev Jugoslavije.

Sodrugi kovinarji!

Kakor vam je znano, so nekateri gospodje na svoji tajni seji centralnega odbora sklenili, da se kongres kovinarjev v Celju ne vrši. Ta sklep je neveljaven, ker je proti večini članov Zveze kovinarjev za Slovenijo, brez njih vednosti in zahrbtno sklenjen od štirih nastavljenecv in dveh neizvoljenih odbornikov, pod vplivom gg. Tokana, Mihevcva, Hlebša in Sveteka. Torej z umetno večino centralnega odbora.

Na tej seji, katero so prav zahrbtno sklicali, da niti vsi na kongresu voljeni odborniki niso bili obveščeni, temveč so pozvali dva neizvoljena člana in s pomočjo teh so poleg goraj navedenega sklepa tudi soglasno sklenili, da se mene izključi, ki sem bil v smislu zadnjega in predzadnjega, odnosno prvega in drugega kongresa kovinarjev za celo Slovenijo pravomočni član centralnega odbora.

Odločitev je padla: in ta zahrbtni čin vam je najboljši dokaz, da te izdajice delavskih interesov nočejo ujedinenja, o katerem so vas do sedaj samo farbali in se iz vas norčevali.

Vsled tega vam sporočam, da se kongres vrši natanko po že določenem dnevnem redu in vas pozivljamo, da se v interesu vseh kovinarjev tega kongresa udeležite, ne oziraje se na nepravomočne sklepe nekaterih članov centrale.

Kongres se bo torej vršil dne 1., 2. in eventualno 3. oktobra in sicer v Ljubljani in ne v Celju, kakor je bilo prvotno določeno. Sodrugi iz Srbije in iz Hrvatske so me že obvestili, da se vsi vdeležijo kongresa brez ozira na to, ali sodeluje ljubljanska centrala ali ne.

Sodrugi, dolžnost vaša je, da se tudi vi brezobzirno vdeležite tega kongresa, kateri je za nas zgodovinske važnosti, na katerem bomo delavci sami izdelali ujedinenje brez gg. tajnikov.

Stroške za delegate nosijo začasno podružnice same do končnega obračuna z ljubljansko centralo.

Dnevni red ostane isti, kakor je bil do sedaj objavljen, sprememba bo samo v referentih.

Dolžnost vseh zavednih članov Zveze kovinarjev in sorodnih strok za Slovenijo je, da izrečejo zahrbtnemu centralnemu odboru nezaupnico!

Ta njihov zahrbtni in nepošteni sklep bi pomenil razkol v strokovni organizaciji kovinarjev, ki si ga oni žele, če delavci to ne preprečimo.

Kot član pravega centralnega odbora smatram za svojo dolžnost, vas na to opozoriti in svariti vas pred posledicami.

Viktor Koleča.

Diktatura nad proletarijatom.

Izvajanja sodr. F. Sveteka na poslovilni seji odbora in zaupnikov kovinarske organizacije.

Cenjeni tovariši! Ko se poslavlja od nas predsednik sodr. Viktor Koleča in prevzamem jaz kot njegov namestnik načelstvo kovinarske organizacije, je potrebno, da pregledamo naše dosedanje delo in se ob enem ozremo na naloge, ki nas čakajo v bodočnosti. Delo, ki smo ga izvršili od avstrijskega poloma pa do danes, je fundament naše organizacije in vsakdo, ki pozna razmere v našem društvu, mi bo pritrdil, da je ta fundament dovolj trden in zanesljiv, da si zgradimo na njem organizacijo, upoštevajoč od nasprotinika, ki se bo bojevala in zmagovala. Ni mi potreba naglašati, da je bil sodr. Viktor Koleča duša temu delu, ni treba, da ga ob slovesu hrupno hvalimo — izvršeno delo je najgovornejše izpričevalo itd.

Tako mi je govoril sodr. Svetek 1. 1919 dne 4. junija, ko sem šel začasno iz Ljubljane, in kar je bilo objavljeno v »Napreju« štev. 129. z dne 7. junija 1919 in v strokovnem listu »Delavec« št. 24. z dne 14. junija 1919.

To je bilo v tistem času, ko je s. Svetek služil svoj kruh v z oljem zamazani obleki v avto delavnici in bil eden največjih »revolucionarjev«. — Kmalu nato je postajal tajnik soc. dem. stranke in nekaj mesecev pozneje je odjedal na državne stroške kot kraljevi »soc. demokratični zastopnik« slovenskega delavstva v Ameriko na zborovanje žoltih organizacij. Prišedši nazaj z milijonskim sklado, ki ga je žrtvoval od svojih ust slovenski proletarijat v Ameriki za dobrobit svojim sotrpinom v stari domovini, je popolnoma pozabil na tiste vrste, v katere spada, in si je mislil: sedaj bom pa tam, kjer je kaj denarja. In tako je postal g. Svetek dolar patrijot.

Da se ne bo kdo čudil, zakaj to pišem, vam bom takoj v naslednjih vrsticah to pojasnil. Dne 24. sept. t. l. sem prejel sledeče pismo:

G. Viktor Koleča, Ljubljana. V imenu centralnega odbora Osrednjega društva kovinarjev Vam naznanjamo, da Vas je imenovan odbor na seji dne 22. t. m. na predlog ljubljanske podružnice izključil iz kovinarske organizacije. Izključitev se je vršila na podlagi § 7. tretji odstavek. Pravico do eventuelne pritožbe imate vložiti potom predsedstva te organizacije na pokrajinski kongres Osrednjega društva kovinarjev in sorodnih strok.

Preveč izplačani prispevki Vam bodo vrnjeni pri blagajniku ljubljanske podružnice. Za Osrednje društvo kovinarjev in sorodnih strok v Ljubljani: Franc Svetek.

V prvi vrsti moram opozoriti, da ima § 7. pravil avstrijske Zveze kovinarjev, ki so še v veljavi, samo en odstavek, kateri pa govori o doneskih: O izstopu in izključitvi članov pa piše § 6. in sicer v točki tretji take stvari, vsled katerih zahtevam tem potom od odbora precizno navedeni vzrok izključitve.

To je nekaj predgovor poročil, ki slede.

V. Koleča.

Demagogija naših komunistov in rudarjev. Pod tem naslovom prinaša »Naprej« št. 217, članek, v katerem je toliko podlih laži, zavijanja in podtikovanja, da se na prvi pogled vidi, da se za podpisom »zaupniki« skriva človek brez najmanjšega čuta poštenosti. Več kot hudobno je, napisati članek poln blata in gnoja in podpisati »zaupniki« ki se nad takim pisarenjem zgražajo.

Tendenca članka je prozorna. Socialni demokratje vidijo, da so zgubili v Trbovljah, Zagorju, Hrašniku in drugih rudarskih revirjih v političnih in strokovnih organizacijah vse člane in da si v teh revirjih nikdar ne bodo pridobili več tal. Zato vporabljajo vse svoje sile, da bi obdržali vsaj nekaj manjših rudnikov še vnaprej v svoji oblasti. Ker pa dobro vedo, da s poročili o njihovih uspehih, z njihovim programom ne zamorejo obdržati niti manjših krajev, so pričeli bobnati o »neuspehih« komunistov »katerih itak ni veliko«.

Prva laž je, da smo komunisti razbili solidarnost med rudarji. Nasprotno: ujediniti smo se v »Savezu rudarskih rudarika« kompaktno z rudarji cele Jugoslavije. Cepili smo se le od Čobala in od njegove Unije, pri kateri je ostalo par trabantov. Najbolj se pa »zaupniki« jeze, ker nismo komunisti v prvem mesecu obstoja našega »Saveza« uprizarili deset velikih štrajkov, kar so provokatorski tajniki »Unije« s tako gotovostjo prerokovali. Zato kritikuje »zaupniki« da komunisti še niso stavili zahtev za 100% zboljšanje dosedanjih mezd in da »javnosti« še niso povedali, kako mislijo urediti bodočo pogodbo. V »Savezu« organizirani sodrugi prav dobro vedo, kako mislimo urediti to zadevo »javnosti« (trb. prem. družbi ali koga) pa tudi »Unija« menda ni informirala, kaj in kdaj, kako misli urediti zboljšanje mezd.

Nadalje pravi članek, da je »Unija« dvakrat močnejša kot »Savez«. Dejstvo pa je, da »Savez« šteje čez 10.000 članov a »Unija« nima niti 1000 članov več. V Kočevju Rajhenburgu, Velenju, Zabukovci in Hudijski razmerje med komunisti in socialnimi demokratni ni tako očito kot pri nas. To pa vsled tega, ker se socialni demokratje poslužujejo nepoštenih sredstev. V kočevju n. pr. so razglasili, da bo vsak rudar odpuščen iz službe, če se bo organiziral pri komunistih. In če se spomnimo, da je bilo v Kočevju po aprilski stavki odpuščenih nad 300 rudarjev komunistov, ne da bi se »Unija« pobrigala zanje, razumemo, da take grožnje plašijo rudarje in jim branijo svobodno organiziranje. V Rajhenburgu so sklicali občni zbor »Unije« 5. IX. 1920, katerega so pa rudarji in večina odbora bojkotirali. O. Leskovšek se je moral vrniti v Čelje ne da bi kaj opravil. Vedeli

so pa, da deluje v Rajhenburgu pripravljalni odbor »Saveza rudarskih rudarika« in da bo v kratkem občni zbor »Saveza«. In sklicali so za 12. IX. drug občni zbor, pa ne več pod »Unije« ampak pod naslovom »Strokovna organizacija rudarjev«, ki je precej podoben naslovu naše organizacije. Naj zadostujeta v ilustracijo »poštenega« delovanja socialnih demokratov, ta dva slučaja. Na razpolago imam še druge.

Trbovlje.

A. Hlebce.

Dopisi.

Ptuj. Shod Komunistične Stranke se je vršil na dvorišču gostilne pri Križu. Poročevalec sodr. Klemenčič je v poljudnem govoru obrazložil politični položaj in teško gospodarsko situacijo v kateri se nahaja delavno ljudstvo Slovenije in celega sveta. Gospodarsko krizo, ki je nastala vsled vojne, posebno občuti proletarijat. Draginja, pomanjkanje in lakota tlačijo le delavno ljudstvo, kapitalisti živijo v blagostanju. Brez draginje v današnji krizi kapital ne bi mogel obstojati. Zato pa buržoazija dela na to, da se draginja poveča — ker čimvečja draginja, tem večji profit vlečejo špekulanti, čimvečja draginja, tem večja zem. renta. Izvor dandanašnje draginje je torej v kapitalističnem sistemu. Kapitalisti bi le tedaj mogli odpraviti draginjo, če bi uvedli moderno tlako t. j. če bi primorali delavstvo in revne kmete, da delajo ne 8 ur temveč 10—14 ur na dan za majhne plače. Na ogrskem že upeljujejo tako tlako in naši kapitalisti streme istemu cilju.

Zadnjikrat je ljudstvo volilo poslance pred 9 leti. 3 leta so ti poslanci pripravljali svetovno vojno, krepili militarizem itd. (lex Kreki). Med vojno so vse stranke pomagale kapitalistom voditi mesarsko klanje. Te meščanske stranke imajo še roke krvave od prelite delavske kmečke krvi in žepe napolnjene od istisnjenih kmečko-delavskih žuljev, pa se ne upajo pod svojim pravim imenom med ljudstvo.

Zato so si organizirali in pridomacili razne malomeščanske stranke kakor so samostojna, narodna socialistična in socialno demokratska, ki pod ljudskim imenom delajo za interese kapitalistov.

Govornik je označil vse namene teh strank in razložil na kratko program in taktiko Kom. Str. v današnjem gospodarsko političnem položaju. Konstituenta bi morala biti suverena — ona bi morala odločati o končni obliki države. Ali je buržoazija poskrbela, da kompromitira konstituento še predno je izvoljena. Ona izdaje in pripravlja navedbe in »ukaze«, o katerih bi mogla šele konstituenta sklepati. Volilni zakon ropal milijone delavnega ljudstva volilne pravice. Ljudstvo mora izreči osodbo v vseh težkih zločinih jugoslovanske buržoazije. Rešitev delavnega ljudstva je v ljudstvu samem. Edino močne delavsko kmečke organizacije pod komunistično zastavo lahko pribore pravice in blagostanje delavnemu ljudstvu, lahko vspostavijo sovjetsko, socialistično delavsko kmečko republiko v Jugoslaviji in v celi Evropi.

Ker socialipatrijotov ni v Ptuj, so opirali izvajanjem referenta zastopniki meščanskih strank Dr. Šalomon in Ferenčak. Interesantno kako gospoda navajajo vse tiste laži o sovjetski Rusiji in Madžarski republiki, ki jih prinaša naše meščansko časopisje, v prvi vrsti »Naprej«. Lažnjiva pisma, ki jih priobčuje »Naprej« o Rusiji, ki pa so napisana po stari lopovski žurnalistični navadi »Napreja« v redakciji, bodo več škode napravila proletarski stvari, kakor pisanje vseh meščanskih časopisov. Oni dajejo v roke buržoaziji od »socialistov« zastrupljene puščice, ki jih buržoazija z naslodo strelja v krvavece meso ruskega proletarijata. Sami poslušalci so s svojimi medklici »dostojno« zavrnili vse laži. Med burnimi odobravanji sta s. Klemenčič in predsednik shoda sodr. Teršek pobila laži in klevete gospodov meščanov nakar se je shod mirno zaključil.

Ptuj.

Trbovlje. Gospoda inž. Daxa, poduradnika gg. Pavliča L. in Holeška I. opozarjamo, da njihovih sekatur in prikrajševanja naših pravic ne bomo več dolgo prenašali, ker mero našega potrpljenja je polna. Za naše pravice se bomo borili z vsemi sredstvi. Delavstvo centralne delavnice naj javi vse slučaje v tajništvu pri Božiču. In napravili se bodo potrebni koraki, da se enkrat preneha paševanje teh bivših avstrijskih podčastnikov.

Prizadeti.

Iz Krmelja - Št. Janž. Tudi pri nas ne spimo! Gibanje, ki veje danes po organizacijah celega sveta, smo tudi pri nas preživeli in — zmagali. Ali II. ali III. internacionala, ali demokracija ali diktatura proletarijata, ali evolucija ali revolucija, so bile snovi naših razgovorov in razmotiranj. Po dolgem, treznem premišljevanju smo se odločili za III. internacionalo, torej za diktaturo proletarijata in za revolucijo. Pomeli smo s socij. dem., zavrgli Unijo, ker nečemo biti orodje kontrarevolucionarcev. Pridno in vztrajno gradimo našo krajevno pol. org. komunistične stranke in naša strokovna organizacija Zveza rudarskih delavcev napreduje, raste. V »Napreju« in v letakih g. Čobala čitamo psovovanja, sumničenja, denunciacije in enako. Sedaj v svojem zadnjem, smrtnem boju kažejo pravo barvo. Ne odgovarjajte na take podlosti, škoda za prostor v »R. P.«. Nas ne morejo preslepiti več; mi ne sodimo po besedah, ampak po — dejanjih in ta jih obsojajo.

Rudar-komunist.

Gospodarji nad konzumom.

So radi zadnjega članka v »Rd. Pr.« o debelih kravah, sila nervozni. Pravijo: eden mora biti med nami, kateri javnost obvešča. Gospodje niso dosti popravljali. Mi pa smo se res zmotili pri gospodični tajnici. Pisali smo, da ima letno 30 tisoč, v resnici pa ima 35 tisoč kron letno in nočne ure. To v toliko, da gospici ne delamo krivice.

G. ravnatelju je tudi malo presurlo proletarsko srce in se zadovolji z letni 72 tisoč kronami. Ostali trije so pa ram povedali, koliko imajo. Hlapcu pravijo, da so tudi povišali plačo, ne povedo pa, za koliko. Kajti mi dobro vemo, da ne za 30% kakor sami sebi. Strojevodja skrij se, drž. nameščenec, še celo feldvebelnova plača je skromna pred našimi gospodi.

Kolektivno pogodbo pravijo, da so tudi sklenili, povedo pa nam ne, kakšna je in kako obstoji ta pogodba, da bi mi kedaj kaj znali. Zato se predzrno zahtevati, da bi morale biti seje načelstva javne, ravno tako kakor občinske, da bi bila tudi javnost obveščena, kako se glasuje: roka gor, dol, »hvala, enoglasno sprejeto«.

Kaj pa gosp. obersocialist, pardon, načelnik nakupovalne zadruge, Podlesnik, tudi ta gosp. se je podpisal za nadzorstvo. Oprostite, zadržniki, tega gosp. smo še pred malo časa videli med pticami z rudečo srjaco, ki se je vezbal na drogu za bodočega socialističnega ravnatelja. Tiho — boljši so Šušteršičevi učenci, kakor pa komunisti. Ti so za razdelitev, in kdo ve, kako in kaj bi bilo s kaso.

Pravila tega zavoda se lahko tolmači različno. 100.000 kron, namreč tistih stotisoč, ki so jih gosp. ravnatelj dovolil preganjenim železničarjem ob zadnji stavki, se deli takole. Ako je žena članica konzuma, ne dobi nič, ker ni železničar, ako je pa mož železničar, pa član ni, in tako je volk sit in 100.000 K celih ostane.

Zadružnik.

Domače.

Krajevna politična org. K. S. J. Moste. Opozarjamo vse člane, da se vsak četrtek ob 8. uri vrši diskusijski večer. Predavanja važna! Pridite vsi! Lokal je v gostilni A. Klinec.

Slov. dij. zadruga v Pragi« in »Slov. dij. zadruga v Brnu« javljata svojim članom, da se jim bodo od vlade oziroma podpornih fondov priznane študijske podpore začele izplačevati v Pragi ozir. Brnu v prvih dneh meseca oktobra. Onim tovarišem, katerim njihove prošnje niso bile povoljno rešene bode sporočeno pismeno in se jih ponovno opozarja, da jih omenjene zadruge ne bodo mogle iz svojih sredstev podpirati.

Ljubljanska Univerza. Iz kvesture ljubljanske univerze se javlja, da bo trajala inškrbija za zimski semester od 1. do 9. oktobra. Naknadno vpisovanje je z dovoljenjem dekanatov možno le do 16. oktobra.

Uradniške plače. Minister za finance je sedaj končno-veljavno določil definitivne doloake za uradništvo. Samci v Srbiji dobe 12% na dosed. prejemke v ostalih krajih pa 15%. Poleg tega dobe dodatke za ženo in otroke. Na ta način bo prejel n. pr. uradnik, ki je imel doslej 18.209 K plače 23.232 K itd. Finančni minister je izjavil, da se ne more zakon o uradniških plačah urediti toliko časa dokler se ne uredi zakon o draginji. Uradnike vabi buržoazija pred volitvami na svoje limance. 50% so že padle obljube na 15%, in tako bodo padale v istem razmerju kakor se dviga draginja.

Vsem somišljenikom! Začetkom prihodnjega meseca bodo občine dale na ogled volilne imenike. Vsak sodrug, ki je bil za časa razpisa volitev v Jugoslaviji ima volilno pravico. V imenike pa so uvedeni samo oni, ki so že eno leto v občini. Dolžnost vseh organizacij kakor tudi posameznih sodrugov je, da pregledajo volilne imenike in da pravočasno reklamirajo vse sodruge, ki so samo nekaj mesecev v občini. Imeniki bodo samo 8 dni razstavljeni.